

Motion till riksdagen 2020/21:3529

av **Andreas Carlson m.fl. (KD)**

Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2021 inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Åklagarmyndigheten och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Sveriges domstolar och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ungdomsdomstolar och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ungdomsdomstolar ska kunna döma i både brott- och förvaltningsmål och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om jourdomstolar och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Ekobrottsmyndigheten och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Kriminalvården och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Säkerhetspolisen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Tabell 1 Anslagsförslag 2021 för utgiftsområde 04 Rättsväsendet

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Polismyndigheten	30 488 405	1 215 000
1:2 Säkerhetspolisen	1 739 849	100 000

1:3	Åklagarmyndigheten	1 718 907	100 000
1:4	Ekobrottsmyndigheten	744 509	70 000
1:5	Sveriges Domstolar	6 420 878	350 000
1:6	Kriminalvården	10 448 290	311 000
1:7	Brottsförebyggande rådet	171 919	±0
1:8	Rättsmedicinalverket	500 248	±0
1:9	Gentekniknämnden	4 771	±0
1:10	Brottsoffermyndigheten	43 553	±0
1:11	Ersättning för skador på grund av brott	121 953	±0
1:12	Rättsliga biträden m.m.	3 650 857	±0
1:13	Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	39 987	±0
1:14	Avgifter till vissa internationella sammanslutningar	19 174	±0
1:15	Bidrag till lokalt brottsförebyggande arbete	62 157	±0
1:16	Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden	21 472	±0
1:17	Domarnämnden	9 648	±0
1:18	Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet, gränsförvaltning och visering	224 000	±0
99:1	Kommunala insatser mot våldsbejakande terror	±0	20 000
Summa		56 430 577	2 166 000

En fungerande rättsstat – oundgänglig för ett gott samhälle

En fungerande rättsordning är oundgänglig för ett gott samhälle. Rättsväsendet måste utvecklas så att det kan möta morgondagens behov och påfrestningar och garantera medborgarna rättstrygghet. I ett gott samhälle överförs de demokratiska värdena och värderingarna från generation till generation. Utan dessa kommer relationerna mellan människor inte att fungera i vardagslivet. Tilliten och förtroendet utgår ifrån att respekten för varje människas unika värde är införlivad hos varje medmänniska. Rättsstatens uppgift är att ge en ram för dessa värden. Den skall syfta till att skapa en samlevnad med trygghet och respekt mellan människor och bidrar därmed också till att upprätthålla samhällets grundvärden.

Den kristdemokratiska rättspolitikerna bygger på insikten om människans ofullkomlighet. Brottslighet har alltid förekommit och kommer alltid att förekomma. Staten ska sträva efter att begränsa brottsligheten så långt det är möjligt att säkerställa att rättvisa skipas. Det är avgörande för att upprätthålla människors förtroende för polis, rättsväsende och övriga samhället.

Polisen ska vara effektiv och ges de verktyg som behövs för att på ett slagkraftigt och rättssäkert sätt bekämpa brottsligheten.

Situationen för svensk polis är dock mycket ansträngd. I ljuset av gängskjutningar som uppstår i utsatta områden runt om i landet dräneras polisens resurser. Den utvecklingen förstärks ytterligare av att brotten är svårutredda eftersom få är villiga att vittna för polisen. Utredningarna kompliceras också av att brotten inte är enskilda händelser, utan en del av en brottskedja som involverar exempelvis narkotikahandel, misshandel och övergrepp i rättsak. Om en person grips, tar andra snabbt dennes plats i det kriminella nätverket. Slås ett kriminellt nätverk ut, etablerar sig snart ett annat. Polisen

behöver kraftiga resurstillskott för att med uthållighet kunna stävja utvecklingen. Idag blir konsekvensen i stället att brottslingar går fria. Våldtäktsanmälningar, sexualbrott mot barn, bostadsinbrott med mera läggs på hög när polisens knappa resurser koncentreras mot gängen. Den utvecklingen måste brytas, främst med hjälp av fler poliser. Människor som blir utsatta för brott måste kunna lita på att rättsväsendet fungerar. Ett rättsväsende som förmår att stå upp för de mest utsatta är en förutsättning för ett gott samhälle som håller samman.

Kristdemokraterna menar att all brottslighet måste bekämpas, även den så kallade vardagsnära brottsligheten. Idag avskrivs dock många polisanmälningar, exempelvis gällande bostadsinbrott och skadegörelse, närmast omgående. Uppklarningsfrekvensen är också oroväckande låg. Endast tre procent av bostadsinbrotten klaras upp. Det finns därför en betydande risk att många i dag uppfattar att polisanmälningar vid exempelvis bostadsinbrott endast görs för att kunna få ut ersättning från försäkringsbolaget. Sedan avskrivs ärendet. Detta är farligt eftersom det riskerar att leda till att allmänheten förlorar sitt förtroende för polis och rättsväsende. Alla brott, inklusive skadegörelse, stöld och bostadsinbrott, samt olaga hot och misshandel, ska snabbt utredas.

Resurser måste skjutas till för att pressa tillbaka den grova gränsöverskridande och organiserade brottsligheten, den alltmer växande ungdoms- och gängbrottslighet som leder till dödsskjutningar och narkotikahandel samt för att kunna bekämpa de vålds- och sexualbrott som alltför ofta drabbar kvinnor och barn: barnpornografibrott, våldtäkt och människohandel.

Brottsligheten måste mötas med både kortsiktiga och långsiktiga åtgärder. Det långsiktiga arbetet, som handlar om förebyggande insatser är av största vikt. Insatser krävs exempelvis genom lokalpolisverksamhet och samarbete mellan polis, skola och socialtjänst samt även med föräldrar och väl fungerande ungdoms- och narkotikarotlar. Fasthet samt tidiga och tydliga konsekvenser vid brott är viktiga signaler i det preventiva arbetet. Kristdemokraterna hävdar att de vuxnas insatser kan betyda mycket för att få barn och unga att avstå från att börja begå brott. Det är de vuxna i familjen och i skolan som ska ge ungdomarna sin identitet och sociala trygghet, inte gängmedlemmar. Föräldrar och andra vuxna som har ansvar för barnuppfostran måste därför stötta i sin uppgift. Vi måste stötta föräldrar så att de kan vara närvarande och delaktiga i de ungas liv. Att de vuxna i familjen får mer tid för barnen har en rad positiva följdverkningar för barnet. Det är i sig brottsförebyggande. Familjestabilitet bör därför eftersträvas som ett grundläggande mål för samhället och även som en brottsförebyggande resurs. Det innebär emellertid inte att vi ska vara naiva inför det faktum att vissa familjer inte uppmuntrar sina barn att leva laglydiga liv. En del har så destruktiva mönster att de inte kan vara till någon hjälp. Andra tvärtom uppmuntrar barnen att följa i deras fotspår och själva bli kriminella. De uppmuntrar barn i familjen att ta på sig brott och utnyttja de slapphänta regler som finns för straff mot barn i och med ungdomsrabatterna. För att öka kompetensen om detta och för att kunna sätta in rätt åtgärder förstärker vi socialtjänsten inom utgiftsområde 9.

Kristdemokraterna presenterar en bred satsning på svenskt rättsväsende. När Polismyndigheten tillskjuts kraftiga resurstillskott måste även övriga rättsväsendet stärkas för att inte skapa flaskhalsar och ineffektivitet i den så kallade rättskedjan.

För 2021 års budget anvisar Kristdemokraterna till utgiftsområde 4 Rättsväsendet 1 215 miljoner kronor extra för Polismyndigheten, 100 miljoner extra på Åklagarmyndigheten, 350 miljoner kronor extra för Sveriges Domstolar, 311 miljoner kronor extra till Kriminalvården, 20 miljoner kronor till nationella insatsteam mot

våldsbejakande extremism. Rättsväsendet förstärks med sammanlagt 2 166 miljoner och 8 694 miljoner för hela budgetperioden.

Polisen

Svensk polis har en mycket ansträngd situation. Nu krävs stora satsningar under lång tid för att tillföra polisen rätt resurser. Vi lägger därför sammanlagt 1 215 miljoner kronor mer än regeringen på polisen till 2021 och 5 390 miljoner mer 2021–2023. Regeringen förmår inte att planera Polismyndighetens anslagstrappa så att myndigheten har säkrad finansiering till och med 2023. Regeringen underfinansierar då polisen med över 1,7 miljarder. Det är en mycket ansvarslös planering, som innebär att polisens långsiktiga planering blir lidande.

Kristdemokraterna satsar 5 390 miljoner mer än regeringen. Vi gör det eftersom vi vill se att 10 000 fler poliser anställs inom Polismyndigheten. Kristdemokraterna anser också att det behövs nya, innovativa grepp för att nå 10 000 fler poliser snabbt.

	2021	2022	2023
Polismyndigheten totalt, mnkr	1 215	1 415	2 760
Specificering			
10 000 fler poliser			1 600
Polislöner	250	450	600
Kvalificerade civila utredare	300	300	300
Norska poliser	300	300	
Återanställ pensionerade poliser	100	100	
Polisstödsassistenter	250	250	250
Tvångsäktenskapsenhet	10	10	10
Infokampanj brott mot äldre	5	5	5

Rekrytera norska poliser

Den svenska polisbristen måste åtgärdas snarast. I den strävan behöver alla metoder övervägas. Ett sådant förslag är att försöka rekrytera norska poliser till Sverige. Norge har under de senaste åren överutbildat poliser. Enligt en rapport från Polisförbundet finns det cirka 250 utbildade poliser som inte arbetar som poliser i Norge. Vi avsätter 300 miljoner till detta 2021–2022 inom ramen för vår satsning på Polismyndigheten. Pengarna ska räcka till att komplettera de norska polisernas utbildning med kunskaper om svensk lag, svenska arbetsätt samt till anställningskostnad och till att genomföra nödvändiga författningsförändringar för att möjliggöra att norska poliser anställs, antingen inom ramen för ett utvidgat nordiskt polissamarbete eller genom ett särskilt snabbspår till svenskt medborgarskap.

Anställ polisstödsassistenter

Ett sätt att se till att det kommer ut fler poliser på gatan är att anställa administrativt stöd, polisstödsassistenter. Detta finns redan på ett antal platser i landet som Uppsala och Borås, men bör byggas ut till fler platser. Enligt Polisförbundet anser många poliser

att det är frustrerande att så mycket som en fjärdedel av arbetstiden kan gå åt till administration, istället för till kärnverksamheten. Ett ingripande kan leda till timmar av administrativt arbete. De har också räknat ut att en (1) polisstödsassistent kan frigöra två poliser. Vi avsätter riktade medel till Polismyndigheten för att möjliggöra administrativt stöd som enligt Polisförbundet kan frigöra arbetstid motsvarande 750 poliser. Arbetsuppgifterna kan exempelvis bestå av att avrapportera ärenden, diarieföra, hantera gods och beslag, skriva anmälningar, efterlysa personer och övrigt administrativt stöd som att boka tider. Kristdemokraterna anslår därför 250 miljoner 2021–2023 för att anställa polisstödsassistenter inom ramen för vår satsning på Polismyndigheten.

Anställ kvalificerade civila utredare

Polisiär kompetens är central i det utredande arbetet. Samtidigt kan kompetens från andra sektorer avlasta och stärka det brottsutredande arbetet. För att trycka tillbaka de kriminella gängen behöver fler civila utredare anställas i lokalpolisområdena. Det kan handla om förstärkning med kriminologer, analytiker och tillgångsutredare som arbetar riktat mot de kriminella nätverken. Detta för att med större kraft gå på pengar och statussymboler hos de kriminella grupperingarna. Det arbetet behöver också ske tillsammans med fler myndigheter, som behöver skala upp sitt arbete. Med detta kan polisen hålla uppe och öka trycket mot de kriminella nätverken i det långsiktiga och lokala arbetet. Med en snabb och kraftig förstärkning på fler poliser i yttre tjänst och en förstärkning på utredningsverksamheten kan polisen bättre bekämpa den grova organiserade brottsligheten. Därför satsar vi 300 miljoner kronor årligen från och med 2021 för att anställa civila utredare, inom ramen för vår satsning på Polismyndigheten.

Riktad polislönesatsning

Det behövs fler poliser, men det räcker inte som enda lösning på problemen. Den stora utmaningen är att få de som i dag arbetar som poliser att stanna kvar i yrket. Många poliser känner stor frustration och otillräcklighet i en allt tuffare arbetsmiljö. Det krävs åtgärder som förbättrar arbetssituationen för svensk polis och höjer attraktiviteten för yrket så att inte fler poliser väljer att sluta. Utan kraftiga tillskott på lönerna kommer vi inte att nå målet om 10 000 fler poliser.

Polislönerna behöver höjas. I KD/M-budgeten avsattes riktade pengar till detta, pengar som nu tagits bort av regeringen. Lönebildning är en fråga för arbetsmarknadens parter, varför vi överlåter själva utformningen av lönesatsningar till dem. Polismyndigheten och Polisförbundet gick dock själva ut med ett pressmeddelande i mars 2019 där de bekräftade att KD/M-budgetens riktade lönesatsning möjliggjorde en löneökning på 15 procent över avtalsperioden.

Kristdemokraterna fortsätter att satsa på polisens löner. Vi avsätter 1 300 miljoner över tre år för höjda polislöner. Om Sverige vid 2023 års utgång har 25 000 poliser innebär det att det räcker till en löneökning på drygt 4 300 kronor i månaden i en särskild lönesatsning.

Återanställ pensionerade poliser

Kristdemokraterna vill se en riktad satsning för att locka tillbaka pensionerade poliser som arbetat som utredare, då de många utredningar om mord och skjutningar sväljer allt för mycket resurser. På flera platser runt i landet har polisen försökt locka tillbaka pensionerade, erfarna utredare för att kunna lösa fler och mer komplicerade brott. Kristdemokraterna menar att detta bör utökas. Inte minst gäller det platser som snabbt kan drabbas av upptrappade kriminella konflikter eller lokala brottsvågor. Pensionerade utredare kan arbeta mer flexibelt och kallas in när det kommer en puckel av svåra fall att utreda och där agera stöd. Därför satsar vi 100 miljoner 2021 och 2022 för att anställa pensionerade utredare.

De strukturella problemen inom Polismyndigheten behöver åtgärdas. För att åstadkomma detta krävs ett förstärkt ledarskap inom hela myndigheten. Lokalpolisområdescheferna har i dag inte fullt mandat att fatta beslut som rör den egna verksamheten. Lokala polischefer ska ges ett starkare mandat över verksamheten. De ska förfoga över sin egen budget och fatta anställningsbeslut och därmed bättre kunna möta de behov som finns lokalt. Det behövs kompetens- och ledarutveckling i hela organisationen för ett stärkt polisiärt ledarskap.

Vi föreslår också att ett nytt organ inom polisen inrättas, Polisens forskningsinstitut. Polisenära forskning är avgörande för att mäta effekten av olika polisiära taktiker och tillvägagångssätt och att utveckla arbetsmetoder. Det finns i dag bara en handfull polisforskare i Sverige. För att utveckla svensk polis krävs mer forskning på hur polisens arbete kan förbättras.

Informationskampanj om brott mot äldre

Kristdemokraterna avsätter fem miljoner kronor årligen för en informationskampanj om brott som begås mot äldre. Äldre drabbas inte minst av IT-bedrägerier när tekniken utvecklas snabbt och det är svårt för somliga att ta den till sig. Även inbrott begås av ligor som låtsas vara hemtjänstpersonal, släktingar eller andra som äldre borde kunna lita på. Sådan brottslighet är extra allvarlig då den bidrar till en ökad rädsla och bristande tillit hos äldre som blir lurade på sätt de har svårt att värja sig emot. För detta avsätter vi 5 miljoner årligen.

Kristdemokraterna avsätter också 10 miljoner årligen på en så kallad tvångsaktensskapsenhet som beskrivs närmare i motionen Polisen.

Åklagarmyndigheten

Åklagarmyndigheten tvingades 2018 göra nedskärningar på grund av att regeringens aviserade anslagsnivåer var för låga för att upprätthålla nödvändig rekrytering. Detta ledde till att antalet åklagare och revisorer på myndigheten minskade. Likaså fick besparingar göras på it-området, vilket försvårat nödvändiga investeringar. KD/M-budgeten som följde efter regeringens nedskärningspolitik innebar att Åklagarmyndigheten istället fick de medel som de äskat och åter kunde bygga upp sin verksamhet. Det konstaterar också myndigheten i sitt budgetunderlag: "[a]nslaget för 2019 gav förutsättningar för att kunna återbesätta vakanta tjänster och återuppta satsningen på revisorer, genomföra vissa av de uppskjutna [IT-projekten] och kunna delta mer aktivt i RIF-samarbetet. Det gav även för-

utsättningar för att öka bemanningen i den operativa verksamheten”. Om Polismyndigheten växer, behöver Åklagarmyndigheten växa med den.

Detta har regeringen inte insett. Trots att Åklagarmyndigheten varnat för att nedskärningar motsvarande 100 åklagare kan bli verklighet om anslagen inte ökar från och med 2021 skär regeringen ner i Åklagarmyndighetens budget. I ett pressmeddelande efter budgeten konstaterade riksåklagaren att läget är bekymmersamt och att personalen kommer att minska på sikt. Nedskärningarna planerar att fortsätta 2022 och 2023. Det är häpnadsväckande att regeringen inte insett att åklagarna måste bli fler. Myndighetens egen plan på 1 050 fler åklagare nämner regeringen över huvud taget inte i budgeten.

Liksom övriga rättsväsendet har Åklagarmyndigheten att hantera allt mer komplexa brottsutredningar, en växande befolkning, grövre brott, mer omfattande förundersökningar och internationell samverkan. Myndigheten behöver därför också en långsiktig planeringshorisont. Att regeringen inte ser hela rättsväsendets långsiktiga behov är allvarligt. För att stärka Åklagarmyndigheten satsar Kristdemokraterna 100 miljoner 2021, 200 miljoner 2022 och 240 miljoner 2023.

Sveriges domstolar

Kristdemokraterna vill se en förstärkning av hela rättsväsendet. Därför såg vi särskilt till att anslaget till Åklagarmyndigheten och Sveriges domstolar höjdes i KD/M-budgeten som riksdagen antog i december 2018. Denna satsning har dessvärre inte följts upp av regeringen. I år satsar regeringen endast 28 miljoner kronor på Sveriges domstolar. Myndigheten har begärt 128 miljoner för att klara av den ökande ärendemängden, ärendens ökande komplexitet, IT-satsningar, kompetensförsörjning med mera. Myndigheten bedömer att antalet brottmål kommer att öka med 77 procent mellan 2016 och 2023, det totala antalet mål med 42 procent. Med regeringens politik kommer domstolarna inte klara av ärendemängden de har att hantera i framtiden och det finns uppenbar risk för neddragningar.

Det är förstås en allvarlig utveckling. När fler insatser görs för att komma åt kriminella kommer fler av dem också att behöva hamna i domstol. Den allt hårdare kriminaliteten ställer också högre krav på säkerhet för domstolarna, som kommer att behöva förbereda sig på att skydda sig från angrepp från kriminella gäng som drabbar alla delar av rättsväsendet.

Kristdemokraterna vill dessutom se domstolar på fler platser i Sverige än idag. Sverige har centraliserat vårt domstolsväsende avsevärt de senaste två decennierna. I slutet av 1990-talet fanns 96 tingsrätter, idag finns bara 48. Sverige behöver en satsning på domstolsväsendet. Kristdemokraterna har därför aviserat att vi vill bygga ut Sveriges domstolar så att domstolar etableras eller återetableras på fler platser. För att både klara att öka domstolarnas kapacitet och etablera domstolar på fler platser utökar vi därför anslaget med mer än Domstolsverket begärt och satsar 350 miljoner 2021, 350 miljoner 2022 och 300 miljoner 2023 utöver regeringen.

Inför ungdomsdomstolar med jourtjänstgöring

Ett flertal rapporter gör gällande att brottsligheten kryper allt längre ner i åldrarna, varför Kristdemokraterna anser att större hänsyn bör tas till detta. Unga kräver särskild

hänsyn och behöver genom en snabb och rättssäker rättsprocess inse att de hamnat på fel bana i livet. Om inte samhället runt omkring unga reagerar tidigt och tydligt riskerar deras dåliga bana fortsätta. Vi vill därför införa särskilda ungdomsdomstolar. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Vi anser att det finns en poäng i att överväga om ungdomar ska dömas i samma instans, oavsett om det är ett brottmål eller ett förvaltningsmål. När arbetet med att upprätta ungdomsdomstolar är det viktigt att få till en sammanhållen struktur för att hantera ungdomar i särskild ordning. Kristdemokraterna menar därför att det behöver utredas om ungdomsdomstolarna ska få behörighet i både brottmål och förvaltningsmål. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Ungdomsdomstolarna bör också få en jourfunktion. Jourdomstolar har utretts, senast i Ds 2018:9. Utredaren beskriver där att jourdomstolar skulle öka domstolarnas flexibilitet och kapacitet eftersom domstolsförhandlingar skulle kunna hållas även utanför ordinarie kontorstid. Det skulle också troligtvis innebära att handläggningstiderna för brottmål påverkas i positiv riktning. Dessutom innebär det vissa kriminalpolitiska fördelar, såsom att tiden mellan kriminell gärning och dom blir betydligt kortare, vilket också bidrar till snabbare upprättelse för brottsoffret. Detta är inte minst viktigt när det gäller unga förövare och brottsoffer. Detta kan ses som en utveckling av det pågående arbetet med snabbare lagföring. Detta bör ges regeringen tillkänna.

Inför en barnbrottsnämnd

Forskningen på området barns och ungas brottslighet inriktar sig främst på de över 15 år. Materialet om barn under 15 år är betydligt mindre omfattande eftersom dessa inte är straffmyndiga. Det vi vet är dock att barn börjar begå brottsliga handlingar i mycket unga år, i flera fall så tidigt som vid åtta års ålder enligt uppgifter från Polismyndigheten. Inte sällan har de som når straffmyndighetsålder redan utvecklat en vanebrottslighet. Ett barn under 15 år som begår ett brott hanteras idag inte av rättsväsendet, utan när det konstateras att straffmyndighetsåldern ej uppnåtts överförs hanteringen till socialtjänsten. Samhället måste reagera på de riktigt unga ungdomarnas brottslighet tidigare än vad som sker i dag. Om en ung människa trots förebyggande insatser begår ett brott är det sämsta som kan hända att samhället inte reagerar på ett adekvat sätt. Det faktum att personer under 15 år inte är straffmyndiga utnyttjas ibland ganska hänsynslöst av kriminella gäng. För att motverka att unga under 15 år utnyttjas för att utföra brott i äldre gängmedlemmars ställe måste samhällets reaktioner när unga begår brott bli tydligare och kraftfullare. Därför bör en domstolsliknande nämnd – en barnbrottsnämnd – inrättas. Denna ska behandla ärenden där barn under 15 år begått ett allvarligare brott eller ett brott av strategisk karaktär, dvs sådana brott som ofta leder till fortsatt kriminalitet. De närmare formerna för barnbrottsinstansens sammansättning och arbetsformer bör utredas närmare. Polisen, socialtjänsten och åklagarmyndigheten har på några ställen i landet inlett ett samarbete som vi ser mycket positivt på. Ett problem idag är dock socialtjänstens dubbla roller, som både hjälpande och verkställande av ett utdömt straff. Det är svårt för både socialtjänstens personal och ungdomarna att se skillnaden mellan rollerna. Kristdemokraterna vill därför att socialtjänstens roll ska ses över, för att de på bästa sätt ska kunna stödja och hjälpa de unga brottslingarna.

Förstärkt kriminalvård

Kriminalvården är idag hårt ansträngd. Kriminalvården gör själva bedömningen att det kommer att krävas minst 5 750 anstaltsplatser och 2 640 häktesplatser till 2029. Dessutom behöver det finnas ett överskott av platser för att kunna genomföra renoveringar. Det troliga är dock att platsbehovet kommer att bli ännu större när satsningarna på polisväsendet får genomslag. Kristdemokraterna har också ambitionen att höja straffen för ett flertal brott. Eftersom brottsutvecklingen de senaste åren varit mycket negativ med fler grova brott kommer fler kriminella också att behöva tillbringa betydligt längre tid på anstalt. En överkapacitet inom Kriminalvården gynnar också de intagnas och personalens säkerhet.

Kristdemokraterna är fast beslutna om att bekämpa den grova och organiserade brottsligheten. För att göra det krävs att ledande personer försvinner från den kriminella miljön, det krävs att förtroendet för rättsstaten återupprättas genom att rättvisa skipas och brottsoffer får upprättelse och det kräver att personer med stora problem nås av vårdinsatser inom ramen för Kriminalvårdens verksamhet.

När fängelserna fylls av klienter på ett alltför omfattande sätt blir miljön där sämre, både för de intagna och för Kriminalvårdens personal. Våldet ökar inte linjärt utan exponentiellt i takt med att beläggningen ökar. 2018 låg beläggningen på svenska anstalter mellan 97 och 100 procent. Häktena har på flera platser haft en beläggning på över 100 procent. Det är ohållbart. En bra miljö i Kriminalvården är en förutsättning för rehabilitering av de intagna. För att kunna bygga ut antalet platser satsar vi 100 miljoner mer än regeringen 2021–2022.

Våra svenska fängelser är fulla. Samtidigt är ca 30 procent av de intagna utländska medborgare. Kristdemokraterna anser därför att utlänningar som döms för brott i Sverige som regel ska avtjäna sitt straff i sina hemländer. Sverige bör prioritera att skriva avtal med andra länder som tillgodoser detta. Kriminalvården bör också kunna hyra platser utomlands. Det är nödvändigt att underlätta utvisning för att avlasta Kriminalvården både kapacitets- och kostnadsmässigt. Därför anslår Kristdemokraterna 200 miljoner extra till Kriminalvården för att hyra fängelseplatser utomlands 2021, 400 miljoner 2022–2023. Förslaget genomförs genom att regeringen uppdrar åt Kriminalvården att sluta avtal med andra länders motsvarighet. Syftet är att stimulera andra länder att vilja låta sina medborgare avtjäna svenska straff i sina hemländer. Avtalen ska bygga på ekonomisk ersättning från den svenska Kriminalvården till det andra landets motsvarighet. Det ska även vara möjligt för Kriminalvården att sluta avtal med tredje land om att avtjäna straff i det landet om det anses lämpligt. Oavsett om avtal träffas med hemland eller tredje land måste givetvis humanitära och rättsliga förhållanden beaktas. Totalt satsar Kristdemokraterna 311 miljoner mer än regeringen på Kriminalvården 2021, 499 miljoner 2022 och 399 miljoner 2023.

En annan myndighet som arbetar med unga kriminella är Statens institutionsstyrelse, Sis. Därför behövs en satsning på kompetens- och metodutveckling för arbete med unga gängkriminella. Vi avsätter därför 50 miljoner kronor 2020–2022 på UO9 4:6 Statens institutionsstyrelse. Kristdemokraterna avsätter 20 miljoner kronor som nytt anslag för att stärka de nationella expertteamerna mot våldsbejakande extremism 2019.

Ekobrottsmyndigheten

Ekobrottsmyndigheten drabbas i regeringens budget av nedskärningar. Den ekonomiska brottsligheten är en viktig del av den organiserade brottsligheten. Pengar från ekonomisk brottslighet kan finansiera annan kriminell verksamhet och hjälpa till att tvätta pengar från exempelvis narkotikaförsäljning. Komplexiteten i de ärenden som Ekobrottsmyndigheten hanterar ökar. Det gäller bland annat hantering av premiepensioner, brottslighet som riktar sig till bostadsrättsföreningar och organiserade angrepp på skattesystemet. Mycket av denna brottslighet har en internationell koppling.

Ekobrottsmyndigheten behöver kunna ha fler åklagare i de mest komplexa ärendena. Deras karaktär är sådan att dubblade resurser krävs för att säkerställa kvalitet, rätts-säkerhet och en hållbar arbetsmiljö. De särskilt krävande ärendena tar en allt större del av myndighetens arbete och kostnaden har fördubblats sedan 2011.

Vidare behöver Ekobrottsmyndigheten fortsätta sitt arbete med digitalisering och digital infrastruktur, samverka med andra myndigheter och inte minst kunna matcha de höjda lönerna inom Polismyndigheten. För att myndigheten ska klara av detta föreslår Kristdemokraterna att myndighetens anslag stärks med 70 miljoner 2021, 96 miljoner 2022 och 99 miljoner 2023.

Säkerhetspolisen

Svensk säkerhetspolis har under de senaste åren tvingats bedriva ett alltmer aktivt arbete. Globaliseringen har medfört att islamistisk extremism och terrorism tagit sig till Sverige. Samtidigt har den inhemska våldsbejakande extremismen vunnit kraft, både i form av högerextrema nazister, och vänsterextremister. Säpo bedömer själva att miljön nu består av ungefär 3 000 individer, en siffra som har vuxit. Säkerhetspolisen behöver också växa. När polisens lönenivåer förväntas öka under kommande år, inte minst tack vare KD/M-budgeten som antogs av riksdagen 2018, behöver Säkerhetspolisen kunna matcha detta. Myndigheten har också ett mer komplext utredningsmaterial att hantera, varför anslagen behöver öka. Därför avsätter vi 100 miljoner kronor 2021 och 2022 och 30 miljoner 2023 på Säkerhetspolisen.

Kommunala insatser mot våldsbejakande extremism

Vi ser också ett behov av förbättrad avhoppverksamhet. Med anledning av detta föreslår vi kristdemokrater att staten förstärker sitt ansvar för det förebyggande arbetet. Staten ska utforma fungerande avhopp- och anhörigstödsverksamhet, som specifikt riktar sig mot våldsbejakande islamister och som också involverar de muslimska trossamfundet i det förebyggande arbetet. Detta som stöd till kommunernas förebyggande arbete. Kristdemokraterna avsätter 20 miljoner kronor för kommunala insatser mot våldsbejakande terror.

Brottsutsattas behov i fokus

Alla människor har rätt att känna sig trygga i vardagen. En minskad brottslighet är det bästa sättet att öka tryggheten. De som ändå drabbas av brott ska få stöd och hjälp till upprättelse. Att rättsväsendet lyckas med sina huvuduppgifter, det vill säga att utreda brott, gripa misstänkta och döma de skyldiga så att rättvisa skipas, är en förutsättning för att brottsoffret ska få upprättelse.

Rättsprocessen upplevs av många brottsdrabbade som påfrestande. För att orka gå igenom rättsprocessen måste brottsdrabbade få ett professionellt och medkännande bemötande av rättsväsendets myndigheter. Det kräver medvetenhet om brottsdrabbades behov och reaktioner. Personer som utsatts för brott måste också få information om hur rättsprocessen går till, om vilka möjligheter till stöd i processen som finns och om vad som sker i det enskilda ärendet.

Kristdemokraterna vill öka statens finansiering av vittnesstödet. I alla landets tingsrätter finns det volontärer som, helt utan ersättning, ställer upp som stöd för målsägande och vittnen. De finns där för att informera och ge stöd åt den som känner sig rädd och orolig. Stödverksamheten finansieras idag i huvudsak av Brottsofferfonden och genom donationer från företag, men saknar helt finansiering från statens sida. Stödet till brottsoffer och vittnen i rättegångar är idag underfinansierat. Det vore rimligt att staten gick in och finansierade en del. Brottsoffermyndigheten och Domstolsverket bör därför få i uppdrag att se över hur ett sådant ekonomiskt stöd ska vara utformat för att förbättra vittnesstödsverksamheten.

Ett långsiktigt statligt ekonomiskt stöd behöver utgå till de lokala ideella brottsofferstödjande verksamheterna. Till stor del har det statliga stödet till den ideella sektorns arbete med brottsoffer utgjorts av projektbaserade pengar som utbetalats under en begränsad tidsperiod, vilket försvårar den långsiktiga planeringen för de ideella verksamheterna. Staten har flera olika finansieringskanaler för det lokala brottsofferstödjande arbetet. Dels fördelas bidrag till centralorganisationerna Roks och SKR via Socialstyrelsen, dels kan lokala kvinnojourer tillsammans med kommunen söka bidrag hos länsstyrelsen. För att skapa kontinuitet och långsiktighet i verksamheterna är det angeläget att stödet blir förutsägbart. Därför föreslås att statens bidrag till föreningar som verkar inom brottsoffersektorn ska fördelas direkt till de lokala verksamheterna av Brottsoffermyndigheten.

Kristdemokraternas politik och förslag för rättsväsendets olika delar presenteras vidare i kommittémotioner om Polisen, Kriminalvården, Brottsoffer, Terrorism samt Tydliga reaktioner mot brott.

Andreas Carlson (KD)

Ingemar Kihlström (KD)

Robert Halef (KD)

Tuve Skånberg (KD)

Lars Adaktusson (KD)

Mikael Oscarsson (KD)